

Läkemedelsnytt - Ett nyhetsbrev från Läkemedelscentrum

Nr 8 oktober 2026

Nya informationsläkare på Läkemedelscentrum!

Kajsa Verner och Veronica Pahlberg, är våra nya informationsläkare som börjar på Läkemedelscentrum (LMC) och Läkemedelskommittén (LMK) under hösten.

Vi ser fram emot att de blir en del av vår verksamhet. Båda arbetar 50 % hos oss (måndagar, tisdagar och halva fredagar) och resterande tid i primärvården och särskilda boenden kopplade till vårdcentralerna Tunafors och City. Kajsa är äldrespsykiatriker med erfarenhet från både slutenvård, primärvård och Nära vårdteamet. Veronica är specialist i allmänmedicin och har tidigare också arbetat som redaktör för Medibas. Båda är diplomerade Silvialäkare med kompetens inom demensvård.

Varmt välkomna till LMC/LMK och arbetet med fokus på läkemedel!

Digitala föreläsningar

Våra föreläsningar äger rum på torsdagar kl. 08.15.

Om du redan nu har en fråga till kommande föreläsning, skicka in den i förväg på telefonnummer 070-903 204 1500 eller skanna QR-koden.

Tidigare föreläsningar och program för kommande finns på [Samverkanswebben](#).

Missade du föreläsningen?

[Modern läkemedelsbehandling vid astma](#) - 25minuter

Georgios Stratelis, specialist i allmänmedicin, vårdcentralen Ekensberg, Nyköping

[Kortare behandlingstider för febril UVI](#) - 25 minuter

Maria Remén, infektionsläkare, stramaordförande

Infektions- och lungkliniken Region Sörmland

Kommande föreläsningar:

15/10 - Obesitas och läkemedelsbehandling - 60 minuter

Karin Mossberg, docent och specialistläkare i allmänmedicin, ledamot i NAG
Obesitas, Västra Götalandsregionen och Göteborgs universitet

[Registrera dig här till föreläsningen](#)

5/11 - Diabetes ketoacidosis i primärvården - 20 minuter

Peter Gillberg, endokrinolog, medicinkliniken, Mälarsjukhuset,
Region Sörmland

[Registrera dig här till föreläsningen](#)

**12/11 - Vaccination mot, diagnostik och behandling av influensa och covid
- 20 minuter**

Göran Stenlund, överläkare, Infektions- och lungkliniken, MLA
Vaccinationsenheten, Region Sörmland

[Registrera dig här till föreläsningen](#)

18 - 24/11 Antibiotikaveckan

Registreringslänk kommer inom kort

26/11 - Smittskyddsläkaren informerar - 20 minuter

Malin Enarsson, smittskyddsläkare Region Sörmland

[Registrera dig här till föreläsningen](#)

10/12 - Hypotyreoos - finns det en väg till en bättre behandling? - 45 minuter

Helena Filipsson Nyström, professor, endokrinolog, Göteborgs Universitet och
Sahlgrenska Universitetssjukhuset, Västra Götalandsregionen

[Registrera dig här till föreläsningen](#)

Datum och föreläsare kan komma att förändras, senaste information finns på
[Samverkanswebben](#). Vi tar tacksamt emot önskemål om innehåll i kommande
föreläsningar. Har du en kollega som vill få inbjudan till föreläsningarna,
vidarebefordra nyhetsbrevet, [anmälan till egen inbjudan till föreläsningar](#).

Lär dig mer i podden Läkekraft

- Nya avsnitt ute nu:
 - **Att sluta med läkemedel - hur gör du?**
- Podden riktar sig till allmänheten
- Ger information om vanliga sjukdomar, tillstånd och läkemedel
- Vårdpersonal kan hänvisa hit för den patient som vill få mer kunskap

Vi finns där poddar finns, sök på Läkekraft!

[Här kan du lyssna på Läkekraft direkt på webben](#)

Kreatinin vs cystatin C – vilken ska jag välja när?

Hur svårt ska det vara att uppskatta patienternas njurfunktion? Svårare än man kan tro, i alla fall om man bara vill beställa ett blodprov.

[Läs mer i artikel från Evidens med Maria Ljungdahl, klinisk farmakolog och geriatriker, Region Stockholm](#)

Ny webbutbildning om läkemedel och kön/genus

Nu finns en ny e-utbildning som belyser köns- och genuskillnader inom läkemedelsbehandling och ger en introduktion till kunskapsstödet Janusmed kön & genus. Utbildningen riktar sig till hälso- och sjukvårdspersonal och andra som vill öka sin kunskap om hur patientens kön och genus kan påverka läkemedelsanvändning, behandlingseffekt och risken för biverkningar. Syftet är att stärka en mer jämlik och individanpassad läkemedelsbehandling.

Gå till e-utbildningen (för att komma vidare till utbildningen behöver man logga in med BankId): [Janusmed kön & genus – läkemedelsbehandling hos kvinnor och män](#)

Ny webbsida visar tillgång till östrogenläkemedel

Det är för närvarande problem med restnoteringar för flertalet östrogenläkemedel i form av plåster, geler och sprayer. Nu finns en ny webbsida framtagen av Läkemedelsverket som ger en samlad bild över tillgången på olika östrogenläkemedel. Webbsidan visar olika beredningsformers aktuella tillgänglighet samt prognos. Det finns även länkar till FASS för att man enkelt ska kunna se aktuell lagerstatus på apotek. Webbsidan riktar sig till både patienter och förskrivare.

[Östrogenläkemedel | Läkemedelstillgänglighet | Läkemedelsverket](#)

Vissa kaliuminteraktioner tas bort från Janusmed interaktioner

Från och med oktober 2026 kommer interaktioner mellan ACE-hämmare/Angiotensinreceptorblockerare (ARB) och kaliumsparande diuretika/kalium inte längre att synas i Janusmed interaktioner. Behandling med ACE-hämmare och ARB kan orsaka förhöjda kaliumnivåer, och kan i kombination med kaliumsparande diuretika ge ökad risk för hyperkalemi. Detta är en förväntad farmakodynamisk interaktion och läkemedlen ges ofta samtidigt med uppföljande monitorering av kaliumnivåerna. Vid behandling med ACE-hämmare eller ARB tillsammans med kaliumsparande läkemedel kan uppföljning av kaliumvärden behövas.

Janusmed interaktioner är i första hand ett kunskapsstöd för kliniskt relevanta farmakokinetiska interaktioner, det vill säga när ett läkemedel påverkar ett annat läkemedels omsättning i kroppen. De interaktioner som nu tas bort är farmakodynamiska. Det betyder att läkemedlen kan förstärka eller motverka varandras effekter utifrån sina verkningsmekanismer. Eftersom den typen av interaktioner normalt inte ingår i Janusmed interaktioner tas de bort för att göra innehållet tydligare och mer konsekvent.

[Vissa kaliuminteraktioner tas bort från Janusmed interaktioner - Janusinfo.se](#)
[Om Janusmed interaktioner \(janusmed.se\)](#)

Klinisk apotekare – ett stöd i vården

Kontaktvägar klinisk apotekare

- Telefon (Apotekarkonsult): 016-10 57 83
(alla vardagar mellan kl. 08-15.30)
- Sök klinisk apotekare via växeln
- E-post: kliniskfarmaci@regionsormland.se
- Cosmic:
 - Funktionsbrevlåda Messenger: Läkemedelscentrum
 - Remiss: Läkemedelscentrum

Exempel på frågor med svar inkomna till konsultapotekaren:

Fråga: En patient som ska resa till Tyskland undrar om det går att hämta ut ett läkemedel på ett tyskt apotek med ett svenskt recept. I detta fall gäller det ett östrogenpreparat som är restnoterat i Sverige men finns i Tyskland?

Svar: Ja. Eftersom Tyskland ingår i Schengen kan svenska recept användas för expediering på tyska apotek. Patienten behöver dock först få sitt e-recept omvandlat till ett pappersrecept på ett svenskt apotek. Observera att läkemedelsförmånen inte gäller vid expediering utomlands och att narkotikaklassade läkemedel inte kan hämtas ut på detta sätt. Eftersom östrogenpreparatet är receptbelagt i både Sverige och Tyskland krävs pappersrecept.

Fråga: Undrar om Levaxin 75 mikrogram ingår i förmånen?

Svar: Ja, låg tidigare utanför förmån, men ingår nuförtiden.

Inget Insulin lispro från och med 2027 - byt i god tid

Inga förpackningar av Insulin lispro Sanofi kommer levereras under 2027. Patienter som behandlas med Insulin lispro Sanofi behöver därför byta till ett annat snabbverkande insulin. Läkemedelsverket uppmanar förskrivare att snarast identifiera berörda patienter och planera för byte av behandling. Vänta inte till dess att produkten slutar levereras.

LAG Diabetes rekommenderar byte till andra snabbverkande insulinanaloger, i första hand Humalog (insulin lispro) eller Novorapid (insulin aspart). Bägge dessa insuliner är likvärdiga rent effektmässigt, med det sker inte automatiskt utbyte på apoteket så nytt recept behövs.

Observera att tillverkaren avråder från byte till Insulin aspart Sanofi då tillgången även här är osäker.

Restnoterade läkemedel

För information om läkemedelstillgänglighet ([restnoterade läkemedel](#) och [avregistrerade läkemedel](#)) se Region Sörmlands webbsida som uppdateras kontinuerligt utifrån våra lokala läkemedelsrekommendationer.

Regionlicenser för läkemedel

Beviljade licenspreparat finns på nedan länk för både recept- och rekvisitionsläkemedel. Vid receptförskrivning av licensalternativ anges "använd regionlicens för Region Sörmland" i doseringstexten och bifoga referensnumret från tabellen. [Beviljade regionlicenser för läkemedel](#).

Läkemedelsverket kan utfärda särskilda tillstånd att expediera recept när generell licens finns. [Aktuella beslut finns att läsa här](#).

Cosmic: Att tänka på när det gäller läkemedel

Här hittar du information och tips om Cosmic gällande läkemedel:

[Rutiner och användarinstruktioner för Läkemedel - Insidan](#)

[Felanmäl och fråga om Cosmic- Insidan Självbetjäningsportalen](#)

[Rutiner och användarinstruktioner - Insidan](#)

[Att använda läkemedelsmallar](#)

[Instruktioner till slutanvändare av Cosmic med anledning av "Ordnation kan inte sättas ut om både en paus och återaktivering är planerad" \(FSN_vig-719\)](#)

NurseView

Vad är NurseView (NV)?

NV är en ordinationslista som har uppgifter som max är 10 min gamla. Den innehåller

ordinationsinformation 24 h bakåt och 48 h framåt.

När ska NurseView användas?

NV ska användas när Cosmic har driftstopp och ordinationsinfo behövs.

Vilka datorer har NurseView?

Utvalda datorer på slutenvårdsenheter och ett fåtal öppenvårdsenheter.

Minibackuper. I Krishanteringspärmen för varje enhet finns en lista med vilka datorer som har NurseView samt nödvändig inloggningsinfo. Behöver inte nätverksuppkoppling för att läsa data (däremot för att få uppdaterad data).

Var hittar jag information om NurseView?

Mer information om NV återfinns i reservrutiner, samt i den "Övergripande reservrutinen i Cosmic"

[Reservrutiner Cosmic - Insidan](#)

[Övergripande reservrutinen i Cosmic](#)

[Cosmic - Läkemedel: NurseView FAQ \(ofta ställda frågor\) -](#)

[Självbetjäningsportalen](#)

Vissa kaliuminteraktioner tas bort från Janusmed interaktioner

Vi vill göra användarna/er uppmärksamma på att vissa kaliumrelaterade interaktioner inte längre visas i **Janusmed** interaktioner, men att klinisk bedömning och eventuell monitorering fortsatt är viktig. Från och med slutet av oktober 2026 kommer vissa interaktioner kopplade till kalium inte längre att visas i Janusmed interaktioner. Det gäller interaktioner mellan ACE-hämmare eller angiotensinreceptorblockerare (ARB) och kaliumsparande diuretika eller kalium. Det handlar om cirka 120 interaktioner.

Det betyder inte att risken för förhöjda kaliumnivåer försvinner. Kombinationen kan fortfarande innebära ökad risk för hyperkalemi och behöver hanteras med klinisk bedömning och uppföljning av kaliumnivåer när det är relevant.

Viktigt att känna till:

- Janusmed interaktioner är inte heltäckande för alla möjliga interaktioner.
- Interaktioner som är förväntade utifrån läkemedlens verkningsmekanismer ingår inte alltid.
- Vid behandling med ACE-hämmare eller ARB tillsammans med kaliumsparande läkemedel behövs fortfarande uppföljning av kaliumvärden som tidigare.

[Vissa kaliuminteraktioner tas bort från Janusmed interaktioner - Janusinfo.se](https://janusinfo.se)

Förseglingsfunktion av egen åtkomst i NLL införs 4 juni 2026

En ny funktion i Nationella Läkemedelslistan (NLL) gör det möjligt för invånare över 18 år att försegla sin egen åtkomst till NLL, dvs digitalt dölja all receptinformation i NLL, för sig själv och sina ombud. Obs! All information i NLL är fortsatt synlig för Vården och Apotek även om personen förseglat för egen åtkomst. Det syns inte i NLL att personen har förseglat sin information för egen åtkomst. Vi i vården behöver ha kunskap om denna funktion och kunna informera om att denna möjlighet finns.

Patienten förseglar själv via **Läkemedelskollen på E-hälsomyndigheten**. Hen kan också ringa E-hälsomyndighetens Servicedesk. Funktionen vänder sig till personer:

- där personen känner sig tvingad att visa upp sin läkemedelsinformation av annan person
- eller av annan anledning inte kan skydda sina egna uppgifter från obehörig direktåtkomst
- eller av olika anledningar inte har kontroll över sin E-legitimation.

Att försegla sin egen åtkomst innebär att:

- personen inte ser någon receptinformation i Läkemedelskollen eller på ett nät-apotek
- personen inte kan göra utskrifter, varken via Läkemedelskollen eller på ett fysiskt apotek
- patienten inte kan använda ett nät-apotek utan måste gå till ett fysiskt apotek för att hämta ut läkemedel på recept
- patienten kan begära ett registerutdrag via E hälsomyndigheten men det kräver en viss handläggningstid
- Förseglingen sker momentant men att öppna en försegling är en långsammare procedur och görs via E-hälsomyndigheten.

Förändringar i Vätskebalansen, nya tider för dygnsbryt

Vätskedygnets nya tider är 06:00 – 05:59. För vätskor som ska rapporteras till föregående dygn behöver sista tidpunkt för rapportering vara senast kl. 05:59. Ändringen påverkar även historisk information visas i vätskebalansen. Det betyder att förändringen även slår igenom bakåt i tiden för alla tidigare dygns registreringar sedan driftstarten av Cosmic.

Vissa administreringssätt exkluderas från vätskebalansen

Enbart utvalda administreringssätt kommer inkluderas i vätskebalansen. Till exempel okulärt, rektalt och uretralt är exkluderat.

[Information till slutanvändare - Förändringar i vätskebalansen - Sussa vårdstöd.pptx](#)

Kunskapsdatabasen

Använd gärna **Kunskapsdatabasen** där vi lägger upp information om de svårigheter som kommer till vår kännedom vad gäller Cosmic och Läkemedelsmodulen. Direktlänk med färdiga söktermer är:

[Sökresultat för "cosmic läkemedel" - Självbetjäningsportalen](#)

Vill man söka själv:

- Gå till Självbetjäningsportalen
- Klicka antingen på **Självbetjäningsportalen** på skrivbordet eller klicka på följande länk: [Startsida - Självbetjäningsportalen](#)
- I sökfältet skriv in: cosmic läkemedel, och tryck på ENTER
- Titta under rubriken "**Kunskapsdatabas**" och klicka på "*Visa alla resultat för Kunskapsdatabas*".

Exempel på sådant som vi tagit upp i Lm-nytt och som finns i

Kunskapsportalen. Kompletterande information till Säkerhetsmeddelande rörande *att registrera överkänslighet av kontrastmedel i UMS då ATC-kod inte hittas*.

Titta vidare i Kunskapsdatabasen.

[Cosmic - UMS: Kontrastmedel, registrering i uppmärksamhetssignalen/-symbolen - Självbetjäningsportalen](#)

Hur komma in i Kunskapsdatabasen

Alla Kunskapsartiklar om Cosmic läkemedel:

- [Sökresultat - Självbetjäningsportalen](#)

Direktlänk till vanliga fel vid förskrivning:

- [Cosmic - Läkemedel: Förskrivning, vanliga fel till apotek - Självbetjäningsportalen](#)

Direktlänk till vad som följer med på etiketten till patienten:

- [Cosmic - Läkemedel: Apoteketikett, vad följer med - Självbetjäningsportalen](#)

Om man vill gå själv från Insidan:

- Gå till Självbetjäningsportalen
- Sök eller använd länk
- I sökrutan, sök efter: cosmic läkemedel
- Klicka på rubriken: Kunskapsdatabas

Alla ska använda läkemedelsmodulens Utdelningsvy!

Alla enheter inom Regionen som hanterar läkemedel ska använda sig av Läkemedelsmodulen och Utdelningsvyn. Detta gäller även utdelning av till exempel paracetamol på öppenvårdsmottagning. Det är inte tillräckligt att dokumentera i journalanteckning.

Förskrivning/recept till apotek

Viktigt att se över förskrivningen i Cosmic innan recept skickas till apotek. Är information till patienten tydlig och korrekt?

[Cosmic - Läkemedel: Förskrivning, vanliga fel till apotek - Självbetjäningsportalen](#)

Ansvarig utgivare: Lars Steen,
Redaktion: Sara Hed, Kajsa Verner, Lotta Jakobsson
Cosmicfrågor: Mona Malm
E-post: lakemedelscentrum@regionsormland.se